

ЗМІСТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗАХАРЧУК В.В.

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна

*«По-настоящему об уровне цивилизации говорят
не переписи населения, нерамеры городов,
не собранные урожаи – нет,
о нем говорит качество человека,
которого производит страна»*

Р.У. Эмерсон

Освіта виступає могутнім адаптивним потенціалом у швидкоплинному трансформуючому суспільстві до сучасних соціоекономічних реалій, що стає найважливішою умовою успішного і стійкого суспільного розвитку. За умови, якщо вона відповідає сучасним потребам суспільства і ринку праці.

В процесі модернізації більшої уваги з боку держави потребує комплексний розвиток вищого навчального закладу (ВНЗ), збільшується залежність результатів діяльності ВНЗ від економічних факторів, зростає ресурсомісткість навчання і наукових досліджень.

Врозвинутих країнах світу освітня інфраструктура у контексті інноваційного розвитку залучена до активної інноваційної політики, як цілеспрямована система заходів інноваційного характеру, що в кінцевому рахунку прагне мати високий інноваційний рейтинг та надає пріоритет всебічному розвитку освітнього комплексу. Інноваційна політика проявила і апробувала себе як фундамент побудови спільної стратегії компанії, її маркетингової і фінансової політики.

ВНЗ повинні займатися не лише фундаментальними прикладними дослідженнями, але і розробкою змісту прогресивних освітніх програм, що випереджають за знаннями і навиками існуючі потреби, пошуком нових освітніх технологій, по-новому управляти навчальним процесом і своєю діяльністю. Вища школа є одним із стратегічних ресурсів країни.

В цих умовах особливо актуального значення набуває розвиток професійної майстерності учителя (викладача), його творчих здібностей, які дозволяють ефективно здійснювати методичну діяльність в педагогічних умовах, що змінюються, і стосовно різних ситуацій.

Ціннісними орієнтирами в освіті стають особа учня або студента, його здатність до самостійної діяльності щодо збору, обробки та аналізу інформації, вміння прийняття рішення і застосовувати отримані знання в житті. Іншими стають і завдання учителя-викладача: «не навчати, а спонукати, не оцінити, а проаналізувати». «Учитель» по відношенню до

«учня» дедалі менше має бути виключно джерелом інформації, а більше – джерелом духовного та інтелектуального імпульсу, котрий спонукає до дії.

Сьогодні, нормативні документи у сфері освіти, а зокрема «Концепція гуманітарного розвитку України» (проект до 2020 р.), Закон України «Про вищу освіту», пред'являють нові вимоги до якості освіти, до підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Це викликає необхідність постановки перед вищими навчальними закладами нових завдань, що забезпечують навчальний процес в умовах швидких змін, змістовність яких, в сукупності становить інноваційний розвиток освітньої системи: «модернізація знань», «спрямованість на опанування педагогами розвинутих технологій», «розвиток творчих здібностей особи педагога та учня», «гуманістична спрямованість змісту і форми методичної роботи», «розробка моделі управління системою освіти», «інноваційна змістовність у розвитку освітнього процесу».

Використання комп'ютерних засобів навчання, телекомунікаційних мереж глобального масштабу змінює і традиційні способи подачі, сприйняття інформації. Особливістю освітнього процесу стає орієнтація на особово-орієнтоване навчання, становлення і розвиток духовно-етичної сфери людини.

Безперечно, що освіта як цілісна система є невід'ємною складовою будь-якого розвинутого суспільства. Під час переходу суспільства до інформаційного, система освіти набуватиме таких ознак:

- суспільство нового типу, що формується в результаті глобальної соціальної революції, основою якої є вибуховий розвиток інформаційних і телекомунікаційних технологій;
- нове суспільство є суспільством знань, що набувається насамперед завдяки доступу до інформації. На основі науково обґрунтованої роботи зі знаннями, зокрема штучного інтелекту, забезпечуватиметься прийняття ефективних рішень для підвищення якості життя членів суспільства;
- нове суспільство базується на глобальному характері інформації: обмін інформацією не матиме часових, просторових та політичних кордонів;
- нове глобальне суспільство сприяє взаємному проникненню культур, та відкриває кожній культурі нові можливості для самореалізації.

Тому однією з особливостей розвитку системи освіти, особливо вищої, слід вважати делікатне поєднання, з одного боку, глобального інтеграційного процесу, а з другого – локальних процесів інтенсивного розвитку вищих закладів освіти, посилення їх автономії, збереження кращих університетських традицій, підвищення якості та рівня освіти.